

OFSDP

ଓଡ଼ିଶା ବିନାଞ୍ଚଳ ଉନ୍ନୟନ ପ୍ରକଳ୍ପ
ପ୍ରକଳ୍ପ ସୂଚନାପତ୍ର

ଭାଗ - ୨ ସଂଖ୍ୟାରଣ - ୩

ଜୁଲାଇ-ସେପ୍ଟେମ୍ବର, ୨୦୦୮

ପ୍ରକଳ୍ପ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକଙ୍କ ଲେଖନୀରୁ.....

୨୦୦୮ ଚାରାରୋପଣ ରହୁ ଶେଷ ହେବା ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରକଳ୍ପ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଥମ ଦିନରେ ମନୋମୀତ ଏବଂ ବନ ସଂରକ୍ଷଣ ସମିତି ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟାପକ କାରା ରୋପଣ କରାଯାଇଛି । ପ୍ରତି ବନ ସଂରକ୍ଷଣ ସମିତି ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ ଅଣ୍ଟ ଯୋଜନା ଅନୁସାରେ ୧୫୨୦୪.୮ ହେତୁର ଏବନଆର କାରା ରୋପଣ ଓ କୁଳ ଚାରାରୋପଣ କରାଯାଇଛି । ଏଥୁଥିନେ ୩୨୦ ହେତୁର ଅଞ୍ଚଳରେ ହେତୋଳ, ୪୦ ହେତୁର ଅଞ୍ଚଳରେ କାକୁ ଗଛ ସମେତ ଅଣ୍ଟମୁକ୍ତ ବନ ପରିଚାଳନା ଯୋଜନାରେ ୨୨୪ ହେତୁର ଅଞ୍ଚଳରେ ଶାଗୁଆନ ଗଛ ଲାଗାଯାଇଛି । ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଞ୍ଚଳରେ ଚାରାରୋପଣ ପରେ ଆବଶ୍ୟକ ମୁରିକା ଓ ଆଦ୍ରତା ସଂରକ୍ଷଣ କାର୍ଯ୍ୟ ସଠିକ୍ ଭଜନରେ କରାଯାଇଛି ।

ଦ୍ୱିତୀୟ ଦିନରେ ମନୋମୀତ ଏବଂ ବନ ସଂରକ୍ଷଣ ସମିତି ଦ୍ୱାରା ଅଣ୍ଟ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତି ବାଲ୍ଯାବାବେଳେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଞ୍ଚଳରେ ଡିଜିଟିଏସ୍ ସର୍ବେ ଦ୍ୱାରା ମ୍ୟାପ କାର୍ଯ୍ୟ ଆଗେର ତାଲିଛି ।

ପ୍ରଥମ ଦିନରେ ମନୋମୀତ ହୋଇଥିବା ବନ ସଂରକ୍ଷଣ ସମିତିର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମିକୁ ‘ଗ୍ରାମ୍ୟ ସମ୍ବଳ କେନ୍ଦ୍ର’ ଭାବେ ବ୍ୟବହାର କରିବାକୁ ଉଦ୍‌ଦେଶ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ମଧ୍ୟରେ ଜୀବିକା ନିର୍ବିହୁ ସୁଯୋଗର ବିଶ୍ଵେଷଣ ଓ ସାତକୋରିଆ ଏବଂ କୁଳତିହା ଅଞ୍ଚଳରେ ପରିବେଶ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଓ ଜୈବ ବିବିଧତା ପରିଚାଳନା ପାଇଁ ନୀତିଗତ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତି ତାଲିଛି ।

ଅଣ୍ଟମାରଙ୍ଗ ସୁବିଧା ତଥା ପ୍ରସ୍ତୁତି ପାଇଁ ଏହି ସୂଚନାପତ୍ରରେ ଆଗରୁ ଗ୍ରହଣ କରାଯିବାକୁ ଥିବା ବିଭିନ୍ନ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର ସୂଚନା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି । ପ୍ରକଳ୍ପ ଅଞ୍ଚଳରେ ବିଭିନ୍ନ କାର୍ଯ୍ୟର ସଠିକ୍ ବୃପ୍ତାନ୍ତରେ ଅଣ୍ଟମାର ବ୍ୟବସାୟକ ଏକ୍ୟବର୍ତ୍ତନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଅତି ଆବଶ୍ୟକ । ପ୍ରକଳ୍ପର ବିଭିନ୍ନ ଅଞ୍ଚଳରୁ ଉତ୍ସାହପ୍ରଦ ଫଳ ମିଳିବାରେ ଲାଗିଛି ଏବଂ ଅଦ୍ୟାବଧି କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ଯୋଜନାଗୁଡ଼ିକରେ ଗୋଷ୍ଠୀ ଦେଖାଇଥିବା ବିଶ୍ୱାସ ଭବିଷ୍ୟତରେ ଅଣ୍ଟମାରମାନଙ୍କୁ ଅଧିକ ମିଳିତ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଗ୍ରହଣ କରିବାର ରାସ୍ତା ଦେଖାଇବ ।

ଅଣ୍ଟମ ମୁଦ୍ରାର୍ଥିତା
ଅଭୁତ କୁମାର ବଂଶାଳୀ

ସଫଳତା ବାଣ୍ଶୁଦ୍ଧି

ବନ ସଂରକ୍ଷଣ ସମିତିର ବିବରନ ପାଣ୍ଟରୁ ବହୁ ସ୍ଵୟଂ ସହାୟକ ଗୋଷ୍ଠୀ ଅଣ୍ଟ ଯୋଜନା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର ପାଇଁ ଏହି ସହାୟକ ଦ୍ୱାରା ଭଲ ଲାଭ ପାଇବା ସହ ପ୍ରକଳ୍ପ ଅଧୀନରେ ଏପରି କାର୍ଯ୍ୟ କରି ଲାଭ ଉଠାଇବାକୁ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ପ୍ରବର୍ତ୍ତାଇଛନ୍ତି । ବାରକୋଟ ରେଞ୍ଜ ଅଞ୍ଚଳରେ ଗୋଲମରା ଗ୍ରାମର ଲକ୍ଷ୍ମୀପାର୍ବତୀ ସ୍ଵୟଂ ସହାୟକ ଗୋଷ୍ଠୀ ବନ ସଂରକ୍ଷଣ ସମିତିରୁ ଆର୍ଥିକ ସହାୟକ ନେଇ ଏପରି ଲାଭବାନ ହୋଇଥିବାରୁ ତାହାର ସଭାପତି ତାଙ୍କର ସେହି ଅଭିଜ୍ଞତାକୁ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ସହ ବାଣ୍ଶିକାକୁ ଅନ୍ୟ ଏକ ଅଜଣା ବହୁକୁ ପତ୍ର ଲେଖିଛନ୍ତି । ଏକ ସ୍ଵୟଂ ସହାୟକ ଗୋଷ୍ଠୀ ଗଠନ କରି ପ୍ରକଳ୍ପର ସାହାୟ୍ୟ ଉଠାଇବାକୁ ସେ ପଢ଼ରେ ପରାମର୍ଶ ଦେଇଛନ୍ତି । ଲକ୍ଷ୍ମୀପାର୍ବତୀ ସ୍ଵୟଂ ସହାୟକ ଗୋଷ୍ଠୀ ସଭାପତି ଲେଖିଥିବା ସେହି ବିଷ୍ଟ ପତ୍ରର କିମ୍ବା ଦେଇପାରିବା ଏଠାରେ ଉପଯୋଗନ କରାଗଲା ।

ସ୍ଵୟଂ ସହାୟକ ଗୋଷ୍ଠୀ ହିତାଧୁକାରୀଙ୍କ ଠାରୁ ଏକ ପତ୍ର

ପ୍ରିୟ ବନୀ,

ମୋର ସେହି ନେବ ଓ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଦେବ । ବନୀ ତମେ ଗତବର୍ଷ ଆମ ଗାଁକୁ ଆସି ଏଠାରେ କିମ୍ବି ଦିନ ରହିଥିଲୁ । ତମେ ଜାଣ, ରେଙ୍ଗାଳି ବନ୍ଧ ଯୋଗୁ ଆମ ଗାଁର ବହୁ ଲୋକ ଚାଷ କରି ହରାଇଥିଲେ ଓ ମାତ୍ର କେତେ ଏକର ଜମି ଥିଲା । ୮୪ ପରିବାର ତା ଉପରେ ନିର୍ଭର କରନ୍ତି । ଗତ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଗାଁରେ ଆମେ ଛାଟି ସ୍ଵୟଂ ସହାୟକ ଗୋଷ୍ଠୀ ଗଠନ କରିଛୁ । ମୁଁ ତୁମଙ୍କୁ ପୂର୍ବରୁ କହିଛି ଯେ ମୁଁ ଓ ମୋର ୧୩ ଜଣ ପଢ଼େଣୀ ମିଶ୍ର ଲକ୍ଷ୍ମୀ ପାର୍ବତୀ ସ୍ଵୟଂ ସହାୟକ ଗୋଷ୍ଠୀ ଗଠନ କରିଛୁ ।

ଚିତ୍ରିତ ବର୍ଷ ଓଡ଼ିଶା ବନାଞ୍ଚଳ ଉନ୍ନୟନ ପ୍ରକଳ୍ପର କାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା ଓ ଆମେ ବନ ସଂରକ୍ଷଣ ସମିତି ଜରିଥାରେ ସେଥିରେ ଭାଗ ନେଇଥିଲୁ । ବନ ସଂରକ୍ଷଣ ସମିତି ବିବରନ ପାଣ୍ଟରୁ ଆମ ସ୍ଵୟଂ ସହାୟକ ଗୋଷ୍ଠୀ ୮୦୦୦ ଟଙ୍କା ରଣ ନେଇଥିଲା । ଚିତ୍ରିତ ବର୍ଷ ବିଜ୍ଞିତ ବର୍ଷା ଯୋଗୁ ଆମେ ଧାନ ଚାଷ କରିପାରି ନଥିଲୁ । କ୍ଷତି ପୂରଣ ଲାଗି ସେହି ଜମିରେ ଆମେ ୮୦୦ ଟଙ୍କା ବିରି ଚାଷ କରିଥିଲୁ । ତମେ ଜାଣି ଖୁସି ହେବ ମାତ୍ର ତିନି ମାତ୍ରରେ ଆମେ ୨୮୦ କେତେ ବିରି ବିକି ୧୧୦୦ ଟଙ୍କା ପାଇଥିଲୁ । ଆମେ ସେ ଟଙ୍କାକୁ ଜମା ଖାତାରେ ଜମା କରିଦେଇଥିଲୁ । ସେ ଟଙ୍କାକୁ ଆମେ ଆକୁ ଚାଷରେ ଲଗାଇବୁ ବୋଲି ଚିତ୍ରା କରିଛୁ । ସେଥିପାଇଁ ଗାଁ ପୋଖରୀରୁ ପାରି ନେବୁ ।

ତମେ ଜାଣିଛ କି ? ଦିବ୍ୟଜ୍ୟୋତି ସ୍ଵୟଂ ସହାୟକ ଗୋଷ୍ଠୀ ମଧ୍ୟ ବିରି ଚାଷ କରି ୩୦୦୦ ଟଙ୍କା ଲାଭ ପାଇଛନ୍ତି । ବନ ସଂରକ୍ଷଣ ସମିତି ବିବରନ ପାଣ୍ଟରୁ ସେମାନେ ୪୦୦୦ ଟଙ୍କା ରଣ ନେଇଥିଲେ । ସେମାନେ ମଧ୍ୟ ସେହି ଟଙ୍କାକୁ ଆକୁ ଚାଷରେ ଲଗାଇବାକୁ ଚିତ୍ତା କରୁଛନ୍ତି । ପାଖ ଲକ୍ଷ୍ମୀପୁର ଗାଁର ମା' ଶାଳୀ ଓ ମା' କମଳା ସ୍ଵୟଂ ସହାୟକ ଗୋଷ୍ଠୀ ମଧ୍ୟ ଓସାଏସ୍ଟିପି ସହାୟତାରେ ଖମିଆକୁ ଚାଷ କରିଛନ୍ତି । ଓସାଏସ୍ଟିପି ଲାଗି ଆମ ସମସ୍ତକର ଆମ ବଢ଼ିଯାଇଛି ।

ତମ ସ୍ଵୟଂ ସହାୟକ ଗୋଷ୍ଠୀ ବିଷ୍ଟଯରେ ଆମକୁ ଲେଖିବ । ଯଦି ତମର ସ୍ଵୟଂ ସହାୟକ ଗୋଷ୍ଠୀ ନାହିଁ ତେବେ ତୁରକ ଗୋଟିଏ ଗଠନ କରି ଓସାଏସ୍ଟିପି ସହାୟତା ଲାଭ କର । ଆଉ ବେଶୀ କଣ ଲେଖିବ ।

ତମର ରାନୀ

Capacity Development...

ଭିତ୍ତିରେଖା ସର୍ତ୍ତ୍ତ ପାଇଁ ତାଳିମ

କ୍ରମାଗତ ତାଳିମ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ମଧ୍ୟରେ ସର୍ବୋଧନ
ଓ ସର୍ବେ ସୁପରଭାଇଜରଙ୍କ ପାଇଁ ଭିତ୍ତିରେଖା ସର୍ବେ
ଉପରେ ନାବକନ୍ସସ ଏକ ତାଳିମ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ୨୦୦୮
ସେମେମ୍ବର ୧୨ ତାରିଖରେ ଆୟୋଜନ କରିଥିଲା ।
ନାବାଢ଼ି ଆଶ୍ରମିକ କାର୍ଯ୍ୟପାଳୟ ଭୁବନେଶ୍ୱରରେ
ଆୟୋଜିତ ଏହି ତାଳିମରେ ୨୦ ଜଣ ସର୍ବୋକାରୀ
ଯୋଗଦେଖିଥିଲେ । ସର୍ବେ କ'ଣ ପାଇଁ କାରାଯାଉଛି ତାହା
ସାଧାରଣଭାବେ ବୁଝିବା ପାଇଁ ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ କିପରି ହେବା
ଉଚିତ ତାହା ସର୍ବୋକାରୀଙ୍କୁ ଜଣାଇବା ଏହି ତାଳିମର
ମୂଳ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଥିଲା ।

ଓঁ এণ্ড এষ ত্বিপিৰ উপপুক্ষ নিৰ্দেশক
শু। এ.বি. দিনাকৰ এপৰ্যন্ত কাৰ্য্যকাৰী
কৰায়ালখুবা বিভিন্ন কাৰ্য্যকুমৰ বিস্তৃত লক্ষ্য
কৰি তাৰ তাৰ বুঝাই দেখিথলে । প্ৰকৃষ্ট
কাৰ্য্যকাৰীতাৰে বিভিন্ন পদাধুকাৰীক ভূমিকা
ক'শ তাৰা মধ্য যে বুঝাইথলে । প্ৰকৃষ্ট
গ্ৰামগৃহিণীকৰে জীৱিকা নিৰ্বাহ ধাৰাৰ
ৰিউৰেখা সত্ৰেৰ আবশ্যিকতা উপৰে মধ্য যে
আলোকপাত কৰিথলে । সৰে কৰিবাবেলৈ
যোৱাঁ কেচেক সাধাৰণ অস্বীকৃতিৰ স্বীকৃতিৰ
হেবাকু পঢ়ি তাৰাকু কিপৰি এতাই হেব যে
ষপ্রকৰে ওঁ এণ্ড এষ ত্বিপিৰ পৰামৰ্শদাতা সলৈ
ভৱিত্বাজ জৱাইথলে । কেৱল ধাৰাৰ সত্ৰে
কৰায়াৰ্থ ও সত্ৰেৰেলৈ কেৱল কেৱল উপাদানকু
মনৰে রেখায়াৰ এৰং প্ৰশাৰণী প্ৰস্তুতিবেলৈ
কেৱল সাধাৰণ ষমষ্টি দেখাবিদি তথা তাৰাৰ
ষমাধান বিশ্বষণে মধ্য যে কৰিথলে । নাবাৰ্ঢিৰ
প্ৰতিনিধিত্বানে এহি কাৰ্য্যকুমৰে যোগ দেৱ নিজ
নিৰ্জন অৰিজ্ঞতা গৰ্বনা কৰিথলে । নাবাৰ্ঢিৰ
এজিএম শু। তি.পি. দাশ স্বাগত ভাষণ
দেলখুবাৰেলৈ নাবাৰ্ঢিৰ পৰিচালক শু।
এম.এম. বেহেৱা ধন্যবাদ দেখিথলে ।

ସ୍କ୍ରିପ୍ଟାସେବୀ ସଙ୍ଗଠନ ସହଯୋଗର ପାରଷ୍ପରିକ ମୂଲ୍ୟାନ୍ତନ

ସାମନ୍ଦିକ ମୂଲ୍ୟାନ୍ତ ଓ ସହଯୋଗ ପାଇଁ ପ୍ରକଳ୍ପ ସମୟେ ପ୍ରକଳ୍ପର ବିଜ୍ଞାନ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହିକ ସହ ଦୈର୍ଘ୍ୟ ଆୟୋଜନ କରାଏ । ଏପରି ଏକ କାର୍ଯ୍ୟକୁମର ରେ ୧୭ ଜୁଲାଇ ୨୦୦୮ ରେ ସେଇଥାରେ ସଙ୍ଗଠନ ମୁଖ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହିକ ସହ ପ୍ରକଳ୍ପ ମୁଖ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟଠାରେ ଏକ ଦୈର୍ଘ୍ୟ ଆୟୋଜନ କରାଯାଇଥିଲା । ସେଇଥାରେ ସଙ୍ଗଠନ ସହାୟତାରେ ପ୍ରକଳ୍ପର ସଫଳତା ଉପରେ ପ୍ରକଳ୍ପ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ଅରୁଣ କୁମାର ବଂଶଳ ଆଲୋକପାତ କରିଥିଲେ । ଉଚିଷ୍ଟାତ୍ମକରେ ଗୃହଶ କରାଯିବାକୁ ଥିବା ବିଭିନ୍ନ କାର୍ଯ୍ୟକୁମର ଉପରେ ଶ୍ରୀ ବଂଶଳ ବିଶ୍ଵତତାରେ ଅଲୋଚନା କରିଥିଲେ । ମୁଖ୍ୟତଃ ଜିଲ୍ଲା ପରାମର୍ଶବାଦା କିମିଟି ସହ ସମନ୍ତ୍ରି ରଖିବା କରି ଅନ୍ୟ ସରକାରୀ ଯୋଜନା ସମେତ ପ୍ରକଳ୍ପ କାର୍ଯ୍ୟର ସଫଳ ରୂପାୟନ ସେ ଗୁଡ଼ିତେ ଦେଇଥିଲେ ।

ଯାହାଦ୍ୱାରା ପ୍ରକଳ୍ପର ବିଭିନ୍ନ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ସଫଳତାର ସହ ଉପଯୁକ୍ତ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇପାରିବ ବୋଲି ସେ ଆଶାବ୍ୟକ କରିଥିଲେ । ସେଇବେଳୀ ସଙ୍ଗଠନଗୁଡ଼ିକ କିପରି କାର୍ଯ୍ୟଦକ୍ଷତା ବୃଦ୍ଧି କରିପାରିବେ ସେ ନେଇ ଯୁଗୀ ପ୍ରକଳ୍ପ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ (ଆଳଖମର) ପରାମର୍ଶ ଦେଇଥିଲେ । ପ୍ରକଳ୍ପ କାର୍ଯ୍ୟରେ ନିଯୋଜିତ କାର୍ଯ୍ୟକଞ୍ଚାଙ୍କୁ ନିୟମିତ୍ତ ଦେବାବେଳେ ଉପଯୁକ୍ତ ତୁଳିନାମା କରାଯାଇପାରିଲେ ସେମାନେ ସହଜରେ କାର୍ଯ୍ୟ ଛାଇପାରିବେ ନାହିଁ ସେଥିପାଇଁ ଧ୍ୟାନ ଦେବାକ ଯମ ପକ୍ଷର ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ସଙ୍ଗଠନ ମଧ୍ୟମାନଙ୍କୁ ପରାମର୍ଶ ଦେଇଥିଲେ ।

ପଡ଼ିବେ ଜାଣିଲୁଛ ପନ୍ଦରଙ୍ଗାର

ଉପକଳ୍ପବର୍ତ୍ତୀ ବନ୍ଧୁରୋପଣ

ଗୋଟ୍ଟୀ/ଜନମାତି ଉତ୍ସମ

କେବଳବିଧିଭା ପରିଚାଳନା

‘ସମ୍ବନ୍ଧପୂର୍ଣ୍ଣ ଗୋଟିଏ ଓ ସୁଖ ଜଳା’ ଦିଗରେ
ଓଏଫ୍-ଏସ୍ଟିପିର ଆୟକାରୀ ପଞ୍ଚା ରଣନୀତି

ସାଧନଯେଣ୍ୟ ଅଶ୍ଵ-ଉଦ୍‌ଦେୟାଗତିର୍ଭିକ ସହଯୋଗ
ଦ୍ୱାରା ଜଙ୍ଗଳ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରୁଥିବା ଗୋଷ୍ଠୀ /
ଆଦିବାସୀଙ୍କର ଜୀବନ ଯାପନର ମାର୍ଗରେ ଉନ୍ନତି
ଆଶିବା ଓଡ଼ିଶା ବିନାଶକ ଉନ୍ନଯନ ପ୍ରକଳ୍ପ ଅନ୍ୟତମ
ମୁଖ୍ୟ ଲକ୍ଷ୍ୟ । ଚାରି ହଜାର ସ୍ଥୁମ୍ ସହାୟକ ଗୋଷ୍ଠୀ
(ଏସେଏଚ୍)ର ଆୟରେ ବୃଦ୍ଧି ଘଟାଇ ତାହାକୁ ବଜାୟ
ରଖିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଛି । ପୂର୍ବ ଅଭିଜ୍ଞତାରୁ ଶିଖି ପ୍ରକଳ୍ପ
ଆୟକାରୀ ପାଇବାକୁ ଏକମାତ୍ର କାର୍ଯ୍ୟଭାବେ ଗ୍ରହଣ
କରୁନାହଁ, କିମ୍ବା ‘ଲକ୍ଷ୍ୟ’ ଓ ‘ଯୋଗାଶା’ ଦ୍ୱାରା
ପରିଚାଳିତ ପଦକ୍ଷେପଭାବେ ଏସେଏଚ୍ ଉପରେ ଲଦି
ଦେଉନାହଁ । ସ୍ଥୁମ୍ ସହାୟକ ଗୋଷ୍ଠୀ ମୂଲ୍ୟାୟନ ଓ
ମନୋନୟନ ଠାରୁ ଆର୍ଯ୍ୟ କରି ବଜାର ଯୋଗାଯୋଗ
ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଇବା ଯାଏଁ ଏହି ପ୍ରକଳ୍ପ ବ୍ୟାପକ ବ୍ୟବସ୍ଥା
ରଖିଛି ଓ ବିଶ୍ୱତ ଯୋଜନା ସହ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଛି ।

ପ୍ରକୃତ ସୁମୟ ସହାୟକ ଗୋଷ୍ଠୀ ମନୋନୟନ
ହେଉଛି ଭିତି ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷର ଯ୍ୟାପନ ସଦୃଶ ଯାହାକି ବନ ସଂରକ୍ଷଣ
ସମିତି ଦ୍ୱାରା ପକାଯାଇଛି । ଏଥିପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ମାନଦଣ୍ଡ
ରହିଛି, ଯଥା ଯୋଗ୍ୟତା, ଦଶ୍ଵତା, ଉପଯୋଗିତା (ଲଜ୍ଜା)
ଏବଂ ପର୍ବତ ଅଭିଭିତା ଏବଂ ସେହିବେଳୀ ସଞ୍ଚାରନ ଏହି

ପ୍ରକିମ୍ବାକୁ ଦୂରାଳିତ କରୁଛନ୍ତି । ଆବଶ୍ୟକ ଦକ୍ଷତା ବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ସୋଠାରେ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଥିବାବେଳେ ଏହି ସ୍ଵର୍ଗ ସହାୟକ ଗୋସ୍ତ୍ରୀୟ ଶୁଣ୍ଡିକୁ ମାଇକ୍ରୋଫାଇନାନ୍‌ଡ୍ରାଇଭ୍‌ରେ ଅଧିକ ଦକ୍ଷ କରାଇବାରେ ମଧ୍ୟ ଏନକିଓ ଦଳର ସର୍ଜିକର ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ରହିଛି । ବିଭିନ୍ନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପରାମର୍ଶ ସହ ମୂଲ୍ୟଭିତ୍ତିକ ବିଶ୍ଵେଷଣ ଦ୍ୱାରା ଅଞ୍ଚଳଭିତ୍ତିକ ଆୟକାରାର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ନିର୍ବାରଣ ପାଇ ପ୍ରକଳ୍ପ ବାହାରର ଏକ ଦକ୍ଷ ମାର୍କେଟ ରିସର୍ଚ୍ ସଂସ୍ଥା ମାର୍କେଟ୍ ପ୍ରକଳ୍ପ ଦାର୍ଢିତ୍ ଦେଇଛି । ଏଥୁରୁ ବାହାରିବାକୁ ଥିବା ନିଷ୍ଠାସ୍ଥକୁଏକ ସାଧନଯୋଗ୍ୟ ଏବଂ ପ୍ରଣାମନଯୋଗ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟିକ ଯୋଜନାରେ ବିଜନ୍ତିତ କରାଯିବ । ପ୍ରକଳ୍ପ ଅନୁଷ୍ଠାରେ ଉପସ୍ଥିତ ଆନ୍ତର୍ଜାଲିକ ଯୋଜନା ହେବାର ଆଶା କରାଯାଉଛି । ମାକେଟ୍ଟିଂ/ପ୍ରେସିଂ/ଟ୍ରେନିଂ ଏବଂ ସମ୍ପଦ/ଜ୍ଞାନ ବାବଦରେ ଥିବା ସୁଯୋଗ ପାଇଁ ପ୍ରତ୍ୟେକମାନ୍ ପ୍ରତିଶ୍ଵାନୀ/ମାଧ୍ୟମର ମଧ୍ୟ ବିବରଣୀ ନିଆୟିବ । ଏହି ତଥ୍ୟ ଭିତରେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଜୀବନ ଯାପନର ମାର୍ଗ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ/ଯୋଜନା/ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ଗୁଡ଼ିକର ସାହାଯ୍ୟ ନେଇ ଏକାର୍ଥିମଣ୍ଡାଳିକରଣ କରାଯିବ ।

ଯାହା ଜଣାଯାଇଛି, ମୁଖ୍ୟ ଯୋଜନାରେ କୁଡ଼ା
ଆବର୍ତ୍ତନ ପାଇଁ ସହାୟତା ନଅଟି ବନଶଷ୍ଟ ପରିଚାଳନା

ଶ୍ରୀ ଏମ.ଜୀ. ଗୋଗତେ (ଟିମ୍ ଲିଡର, ଜି.ସି)

କେନ୍ତେ ଅଧୀନରେ ଥିବା ୧୪୭ଟି ସ୍ଵାୟଂ ସହାୟକ
ଗୋଷ୍ଠୀକୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି । ଏଗୁଡ଼ିକୁ ଏବେ ବିଷ୍ଣୁଶଶି
କରାଯାଇଛି ଓ ପ୍ରାୟ ଶିଖାକୁ ଉଦ୍‌ବିଷ୍ୟତରେ ୪୦୦୦
ଏସାଏଚରି ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ମୁଖ୍ୟପ୍ରୋତ୍ତର ଆୟକାରୀ
କାର୍ଯ୍ୟକଳାପରେ ସାମିଲ କରାଯିବ । ପ୍ରକଳ୍ପ
ଅଂଶୀଦାରମାନେ ଏସଜିଏସଟ୍ଟାର ସମେତ କେନ୍ଦ୍ର ଓ ରାଜ୍ୟ
ସରକାରଙ୍କ ପ୍ରତିକିତ ଦିଥା ଆଗ୍ରା ଆସିବାକୁ ଥିବା ବିଭିନ୍ନ
ଏସାଏଚି ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଯୋଜନାରୁ ଅଭିଜ୍ଞତାକୁ ଏକତ୍ର
କରୁଛନ୍ତି ।

ଏହି ସମୟ ନିଷ୍ପତ୍ତିମୂଳକ ଜ୍ଞାନ ଓ ସମ୍ପଦର ତଥ୍ୟ ପ୍ରକଳ୍ପର ଆର୍ଥିକ ଓ ମାନବ ସମ୍ବଲରେ ସାମିଲ ହୋଇଛି । ତେଣୁ ଓଡ଼ିଶା ବନାଞ୍ଚଳ ଉନ୍ନତିନ ପ୍ରକଳ୍ପ, ପ୍ରକଳ୍ପ ବନଖଣ୍ଡଗୁଡ଼ିକରେ ଜୀବନୀଯାପନର ମାର୍ଗରେ ଛାଇ ଅନୁରୂପ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଆଶିପାରିବ ବୋଲି ଆଶା କରାଯାଉଛି । ବନାଞ୍ଚଳ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ନିଜ ସ୍ଥାନରେ ଆଇ ମଧ୍ୟ ଏହି ଆୟକାରୀ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଗଠି ପ୍ରକଳ୍ପକୁ ତାର ଲକ୍ଷ୍ୟେ (ସମ୍ପଦପୂର୍ଣ୍ଣ ଗୋଷ୍ଠୀ ଓ ସୁସ୍ଥ ଜଙ୍ଗଳ) ପୂରଣ ଦିଗରେ ଦୂରାନ୍ତିତ କରାଇବ ।

ବନ୍ଧୁକରଣୀ ବନ ସଂରକ୍ଷଣ ସମିତି

ସପ୍ତକଟାର ଏକ ନମ୍ବନା...

ପ୍ରକଳ୍ପ ଧାର୍ଯ୍ୟ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଅନୁସାରେ ବିଭିନ୍ନ କାର୍ଯ୍ୟ କରି
ରାଯତ୍ତା ଆଞ୍ଚିକ ପରିବାଳନା କେନ୍ଦ୍ରର କେ. ସିଙ୍ଗପୁର ଷେତ୍ର
ପରିବାଳନା କେନ୍ଦ୍ର ଅନ୍ତର୍ଗତ ୪୫୭ ଅନ୍ଦିବାସୀ ପରିବାରକୁ ନେଇ
ଗଠିତ ବନ୍ଦକଙ୍ଜ ବନ ସଂରକ୍ଷଣ ସମିତି ବ୍ୟାପକ ସମ୍ପଳତା ହାସଳ
କରିପାରିଛି । ଗ୍ରାମବାସୀ ମିଳିତଭାବେ ବନ ସଂରକ୍ଷଣ ସମିତି
ଦ୍ୱାରା ଅନ୍ୟ ବିଭାଗ ସହ ଏକାଭିମୁଖୀକରଣ ମାଧ୍ୟମରେ ସମ୍ପଳତା
ପାଇପାରିଛନ୍ତି ।

- ପାନିକରିଣି ସ୍ଵଯଂ ସହାୟକ ଗୋଷ୍ଠୀ ଗ୍ରାମ ପଞ୍ଚାୟତ
ସହାୟତାରେ ଗ୍ରାମ୍ୟ ପୋଖରୀର ପୁନରୁଦ୍ଧାର କରି
ସେଥିରେ ସଫଳକରାର ସହ ଆୟକାରୀ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଭାବେ
ମାଛ ଚାଷ କରିପାରିଛି ।
  - ଜଳଛାୟା ପ୍ରକଳ୍ପ ସହାୟତାରେ ଗ୍ରାମ୍ୟ ପୋଖରୀରେ
ଗାଧୁଆ ତୁଳୀ ନିର୍ମାଣ କରିଯାଇଛି ।
  - କେ. ସିଙ୍ଗୁର କ୍ଲବ ପଶୁରୁ ଗ୍ରାମରେ ପାଣି ପ୍ରବେଶକୁ
ରେଖିବା ମାତ୍ର ଏକ ନିର୍ମାଣ କରାଯାଇଛି ।

ବନ ସଂରକ୍ଷଣ ସମିତି କାର୍ଯ୍ୟାଳୟର ବହୁମୁଖୀ
ବ୍ୟବହାର -

- ୧ ମାସର ପ୍ରତି ୫ ଓ ୨୨ ଟାରିଖରେ ଉତ୍ତର ବନ ସଂରକ୍ଷଣ ସମିତି ଓ ସ୍ଥାଯି ସହାୟକ ଗୋପୀର ପାକ୍ଷିକ ବୈଠକ ଆୟୋଜନି ।

୧ ସେଠାରେ ଛୁଆମାନଙ୍କ ଲାଳନପାଳନ ପାଇଁ ଏକ କେନ୍ଦ୍ର
ଚାଲିଛି ।

- କେ. ସିଙ୍ଗପୁର ପ୍ରାଥମିକ ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ କେନ୍ଦ୍ର ତାଙ୍କରଙ୍କ ହାରା ପରାମର୍ଶ ଦିଆଯାଇଥିବା ଔଷଧ ସାମାନ୍ୟ ଯୁଜ୍ରେ ଫି ନେଇ ମୋତାରେ ନିଶ୍ଚିନ୍ତନ ଲାଗିପାରିଛି ।

ବନ୍ଦୀକରଣ କାର୍ଯ୍ୟରେ ପହଞ୍ଚ ସମ୍ମେଗ୍ନ

କରାଯାଇଥିବା ଚାରାଗୋପଣିକୁ ଗାଇଗୋରୁଙ୍କ ଦାଉରୁ ରକ୍ଷା
କରିବା ପାଇଁ ସେମାନେ ସମ୍ମୂଳ ଅଞ୍ଚଳରେ ନିଜ ତରଫରୁ ବାଡ଼ି
କରିଛନ୍ତି ।

ଜଙ୍ଗଳ ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ବନ ସଂରକ୍ଷଣ ସମିତି ସଭ୍ୟଙ୍କ ପ୍ରତି
ଘର ଅନୁସାରେ ଠେଙ୍ଗାପାଳି କରାଯାଉଛି ।

ପ୍ରତି ପକ୍ଷରେ ଲାଗାଯାଇଥିବା ଆମ କଳମି ଗଛ ମୂଳରୁ
ଘାସ ବଛାଯିବା ସହ ମାଟିକାମ କରାଯିବା ପାଇଁ ଶ୍ରୀମଦାନନ୍ଦ
କରାଯାଉଛି । ଏହି ଆମଗଛଗୁଡ଼ିକର ଉପଯୁକ୍ତ ଯତ୍ନ ନେବାକୁ
ସେମାନେ ନିଷ୍ଠାରି ନେଇଛନ୍ତି । ଫେବୃଆରୀ-ମାର୍ଚ୍ଚ ମାସରେ ଘାସ
ବଛାବଛି ସହ କମ୍ପୋଷ ଦେବା, ଗ୍ରୀଷ୍ମକତୁରେ ଜଳ ସିଞ୍ଚନ ଆଦି
କରାଯିବାକୁ ଯୋଜନା ରହିଛି ।

ଆମକାରୀ ଲାର୍ଗେଜମର ମଙ୍କଳ

୧୨ ଜଣ ସଥ୍ୟକୁ ନେଇ ୨୦୦ଗାରେ ଗଠିତ
 ଅଶ୍ଵରାଣୀ ସ୍ଵୟଂ ସହାୟକ ଗୋଷ୍ଠୀ ଅଚଳ ହୋଇ ରହିଥିଲା,
 କିନ୍ତୁ ୧୦୦୭-୦୮ ରେ ଏପରେସଟିପି ଦ୍ୱାରା ତାକୁ ପୁନର୍ଜୀବନ
 ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା । ଆୟକାରୀ କାର୍ଯ୍ୟକୁଣ୍ଡ ମାଧ୍ୟମରେ ବନ
 ସଂରକ୍ଷଣ ସମିତି ଏହି ଗୋଷ୍ଠୀକୁ ୩୦୦୦ ଟଙ୍କା ପ୍ରଦାନ କଲା ।
 ସେମାନଙ୍କ ପାଖରେ ଗଛିତ ଥିବା ୪୦୦ ଟଙ୍କାକୁ ଏଥରେ ମିଶାଇ
 ସେମାନେ ୪୮୦ କେଜି ତେବୁଳି କିଣିଲେ । ତାକୁ ବିକ୍ରି କରିବା
 ପୂର୍ବି ସେଥିରୁ ମଞ୍ଜି ବାହାର କରିବା ଓ ଶୁଖାଇବା ପରି କାର୍ଯ୍ୟ
 କରାଯାଇଥିଲା । ଏହି ମାଞ୍ଜିଟ ତେବୁଳିକୁ ସେମାନେ କେ ଜି
 ପିଛା ୧୪ ଟଙ୍କା ଦରରେ ବିକ୍ରି କଲେ । ଶୁଖାଇବା ଓ ମଞ୍ଜି
 ଛଡ଼ାଇବା ପରି ପ୍ରାଥମିକ କାର୍ଯ୍ୟର ମୂଲ୍ୟ ବାହାର କରିବା ପରେ
 ସେମାନେ ୧୧୭୪ ଟଙ୍କାର ଲାଗୁ ପାଇଲେ । ଯାହାକି ଏବେ
 କେମେହେ ହେଉ ଥିଲା ଏହି ଅନ୍ତର୍ଭାବରେ ।

ଏପରି ସଫଳ ତା । ସେମାନଙ୍କ ଆମୁଦିଶ୍ୱାସ
ବଢ଼ାଇଦେଇଛନ୍ତି । ଆଗମୀ ରତ୍ନରେ ସେମାନେ ଏହି ବ୍ୟବସାୟ
ନିଜ ଆବାଦରେ ଉଚିତାବିଧ ଆଖ୍ୟା ଦିଲାନି ।

ଶ୍ରୀ ଅରଜିନ ମହାତ୍ମି, କ୍ଷେତ୍ର ପରିଚାଳନା କେନ୍ଦ୍ର ମୁଖ୍ୟ
ଗଞ୍ଜାଧର ମନ୍ତ୍ରୀ, ବନ ସାଂରକ୍ଷଣ ସମିତି ସଭ୍ୟ ସଦିକ୍ଷି
ମେଲାମେଲା ମଳଙ୍ଗନ୍ତିରେ, ଶ୍ରୀ ରାମନାଥ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ପରିଚାଳନା କେନ୍ଦ୍ର

ସହଯୋଗ ସଫଳତାର ମୂଳମନ୍ତ୍ର

Awakening in Hanumanpur

ଅନୁମାନ ଜିଲ୍ଲାର କଣ୍ଠିହାଁ ସି.ଡି. କୁଳରେ ହନୁମାନପୁର ଗ୍ରାମରେ ବନ ସଂରକ୍ଷଣ ସମିତି ଗଠନ କରାଯାଇ ତାକୁ ପ୍ରକଳ୍ପରେ ସାମିଲ କରାଗଲା । ପ୍ରଥମେ ପ୍ରଥମେ ଲୋକେ ପ୍ରକଳ୍ପ କାମରେ ସାମିଲ ହେବାକୁ ଅନିତ୍ରିତ ଥିଲେ । ମାତ୍ର ଅଧିକାରୀ ଓ ସ୍ଵେଚ୍ଛାସେବୀ ସଙ୍ଗଠନର କାର୍ଯ୍ୟକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ଉଦ୍ୟମ ପରେ ସେମାନେ ପ୍ରକଳ୍ପ କାର୍ଯ୍ୟର ମହିତ୍ୱ ବୁଝିଲେ ଓ ଅଣୁଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତି ପରେ ସେଠାରେ କାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭ ହେଲା ।

ଅଣୁଯୋଜନା ଅନୁମାନେ ୨୦ ହେତୁର ଏବନାର ଅଞ୍ଚଳ ସଫା କରାଗଲା । ଏହି ଗ୍ୟାପ ଅଞ୍ଚଳରେ ୧୮୦୦୦ ଗଛ ଲଗାଗଲା । ଏଥୁଥାରେ ଆଉ ଦୁଇ ହେତୁର ଅଞ୍ଚଳରେ ଜାଳେଣୀ ଓ ଗୋଖାଦ୍ୟ ତାରା ଲଗାଗଲା । ଏହି ଦୁଇ ହେତୁର ତାରାରେ ପଣ କେବଳ ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କ ଆବଶ୍ୟକତା । ପୂରଣ ପାଇଁ ଲଗାଯାଇଛି । ମୃତ୍ତିକା ଓ ଆଦୃତା ସଂରକ୍ଷଣ ପାଇଁ ଅର୍ଦ୍ଧତତ୍ତ୍ଵ ଖାର ଖୋଲାଯିବା ସହ ବନ ବନାଯାଇଛି । ମୃତ୍ତିକା କ୍ଷୟ ରୋକିବା ପାଇଁ ବୋଲଭର ଦେଇ ପ୍ରୟାକିଂ କରାଯାଇଛି ।

ପ୍ରବେଶ କେନ୍ତ୍ର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଅଧୀନରେ ଗାଁ ମଞ୍ଚରେ ଥିବା ଏକ ବରଳ ଗଛ ତାରିପଟେ ସିମେଣ୍ଟ ବେଢା ନିର୍ମାଣ

- ହାତୀ କବଳରୁ ପସଲ ରକ୍ଷା ପାଇଁ ସ୍ଵର୍ଗଲାଭଟ

କେନ୍ଦ୍ର ବନଖଣ୍ଡ ଅନ୍ତର୍ଗତ ପାଶା ରେଞ୍ଜର ଲୋକେ ବର୍ଷ ସାରା ହାତୀ ଉପଦ୍ରବ ଦ୍ୱାରା ପାସଲହାନୀର ସମ୍ମାନ ହୁଅଛି । ମୁଖ୍ୟତଃ ଧୋବାଯିଶା, ଯମୁନାପାଶି, ପଦମପୁର ଓ ଗୋଡ଼ିପୋଖରୀ ଗ୍ରାମର ଲୋକଙ୍କର ହାତୀ ଉପଦ୍ରବ ଯୋଗ୍ନ୍ତ ବ୍ୟାପକ ପାସଲ ନଷ୍ଟ ହୁଏ । ବନ ବିଭାଗର ସ୍ଵତନ୍ତ୍ର ହାତୀ ଘରଢାଇବା ଦଳ ତାର କାମ କରେ ମାତ୍ର ତାହା ସବୁ ସମୟରେ ଆବଶ୍ୟକତା ପୂରଣ କରିପାରେ ନାହିଁ । ଅନ୍ୟ ଏକ ଉପାୟ ହେଲା ସ୍ଵର୍ଗଲାଭଟ, ଯାହାକୁ କି ଗ୍ରାମବାସୀ କିଣିପାରିବେ ନାହିଁ ।

ଏପରି ସମୟରେ ଏହି ଗ୍ରାମଗୁଡ଼ିକରେ ଓଡ଼ିଶା ବନାଞ୍ଚଳ ଉନ୍ନୟନ ପ୍ରକଳ୍ପର କାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭ ହେଲା । ଓେପରିଏସତିପି ଏହି ଗ୍ରାମଗୁଡ଼ିକର ଲୋକଙ୍କୁ ଏକାଠି କଳା ଓ ପ୍ରବେଶ କେନ୍ତ୍ର କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଅଧୀନରେ ସେମାନଙ୍କର ଦାବି ସ୍ଵର୍ଗଲାଭରେ ଆବଶ୍ୟକତା ପୂରଣ କଲା ।

“ଆମେ ଏବେ ଜମିରୁ ବିନା ଉପରେ ପାସଲ ଅମଳ କରୁଛୁ” ବୋଲି କହନ୍ତି, ଗୋପପୁର ବନ ସଂରକ୍ଷଣ ସମିତିର ସଭାପତି ଲକ୍ଷ୍ମୀଧର ମହାକୃତ । “ଆମ ପାସଲ କ୍ଷେତ୍ରର ହାତାଙ୍କ ଲାଗି ଆମେ କ୍ଷତି ସହୁଥାରୁ । ବନ ବିଭାଗ ତାର କ୍ଷତିପୂରଣ ଦେଉଥିଲା, ମାତ୍ର ତାହା ଅଭାବ ପୂରଣ କରିପାରୁ ନଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଏ ବର୍ଷ ଆମେ ସେହି ପରିସିଦ୍ଧିର ସମ୍ମାନାନ ହୋଇନାହୁଁ” ବୋଲି କହନ୍ତି, ଧୋବାଯିଶା ବନ ସଂରକ୍ଷଣ ସମିତିର ସଭାନେତ୍ରୀ ବୈଜ୍ୟନିକ ଦିଲ୍ଲୀ ।

ହାତୀ ଉପଦ୍ରବରୁ ରକ୍ଷା ପାଇଁ ସ୍ଵର୍ଗଲାଭଟ ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କୁ ଆବଶ୍ୟକ ସହାୟତା ଯୋଗାଇଦେବ । ଏଥୁଥାରେ ମନୁଷ୍ୟ-ପଶୁ ବିବାଦକୁ ମଧ୍ୟ ପରବର୍ତ୍ତୀ କାଳରେ କମ କରିବାରେ ସାହାୟ୍ୟ କରିବ ।

ମଧ୍ୟସୁଦନ ପାତ୍ର, ରେଣ୍ଜ ଅପିସର, ପାଶା ଶରତ କୁମାର ପ୍ରିମ୍‌ବାଟୀ, ଦଳପତି ଲ୍ୟାପ, କେନ୍ଦ୍ର ଉପାୟ

କରାଯାଇଛି । ଗାଁ ଲୋକେ ସେଠାରେ ଅବସର ସମୟ ବିତାଇବା ସମ୍ଭବ ବିଭିନ୍ନ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଉପରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଛି । ଏକ ପାଠାଗାର ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଯିବାର ଲକ୍ଷ୍ୟ ରହିଛି । ଯେଉଁଥିରେ ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କ ସହାୟତା ପାଇଁ ବନ ପରିଚାଳନା, କୃଷି, ଉଦ୍ୟାନ କୃଷି, ଅଣୁ ଯୋଜନା, ଜୈବିକ ଖତ ପ୍ରସ୍ତୁତି ଉପରେ ପୁଷ୍ଟ ରଖାଯିବାର ଯୋଜନା ରହିଛି ।

ଜେବିଆଲ୍‌ଟି ମିଶନ ଦଳ ଓ ଅନ୍ତର୍ଗୁଳ ବନ ସଂରକ୍ଷଣ ଏହି ବନ ସଂରକ୍ଷଣ ସମିତିକୁ ୨୦୦୮ ମାର୍ଚ୍ଚ ମାସରେ ପରିଦର୍ଶନରେ ଆସିଥିଲେ । ଉପରସ୍ତ ସଭା ଉନ୍ନୟନ କାର୍ଯ୍ୟ ସମକ୍ରମରେ ଆଲୋଚନାବେଳେ ସେମାନେ ବିଶେଷ ଖୁସି ହୋଇଥିଲେ ।

ଗ୍ରାମବାସୀ ଏବେ ପ୍ରକଳ୍ପର ବିଭିନ୍ନ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଅନ୍ତର୍ଗୁଳ ଦେଖାଉଛନ୍ତି ଓ ସେମାନେ ମିଲିତଭାବେ କାମ କରିବା ଦ୍ୱାରା କିପରି ଗ୍ରାମର ବିକାଶ ହୋଇପାରୁଛି ତାହା ମର୍ମେ ମର୍ମେ ଅନୁଭବ କରିପାରିଛନ୍ତି ।

ବିରଞ୍ଜି ନାରାୟଣ ପ୍ରଧାନ, ବରିଷ୍ଟ ଏପଲ୍‌ଓ, ଅନ୍ତର୍ଗୁଳ ଉପାୟ

ବଢ଼ିଦାଶ୍ଵସାହିର ଯୁବତୀଙ୍କ ସିଲେଇ ସହଯୋଗ

ଅନୁମାନ ବନଖଣ୍ଡର ପୁରୁଣାଶତ ରେଞ୍ଜ ଅନ୍ତର୍ଗତ ବଢ଼ିଦାଶ୍ଵସାହି ଗ୍ରାମବାସୀ କାଠ ଆବଶ୍ୟକତା ପୂରଣ ଶାଖା ନିକଟରେ ଜଙ୍ଗଳ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ବର୍ଷ ତଳେ ସେମାନେ ଗଛ କାଟିବାର କୁପ୍ରଭାବ ଅନୁଭବ କରିବା ପରେ ଜଙ୍ଗଳ ଜଗିବା ଆରମ୍ଭ କଲେ । ୨୦୦୭-୦୮ରେ ଓେପରିଏସତିପିରେ ଏହି ଗ୍ରାମ ସାମିଲ ହେଲା ଓ ଗ୍ରାମବାସୀ ଗୋଟିଏ ସ୍ଵଯଂ ସହାୟକ ଗୋଷ୍ଠୀ ଗଠନ କଲେ । ବନ ସଂରକ୍ଷଣ ସମିତି ପଣ୍ଡରୁ ସେମାନଙ୍କୁ ଦୁଇଟି ସିଲେଇ ତାଳମ ଦେବାକୁ ଜଣେ ସିଲେଇ ଶିକ୍ଷକଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ନିଯୁକ୍ତ କରାଗଲା । ବର୍ତ୍ତମାନ ସୁନ୍ଦର ୨୪ ଜଣ ଯୁବତୀ ସିଲେଇ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ପାରିଶ୍ରମିକ ପ୍ରଦାନ କରୁଥିବାବେଳେ ବନ ସଂରକ୍ଷଣ ସମିତିରୁ ନେଇଥିବା ରଣ ମଧ୍ୟ ପରିଶୋଧ କରୁଛନ୍ତି । ଏହି କାର୍ଯ୍ୟ ସପଳ ହେବା ପରେ ପ୍ରକଳ୍ପ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଅନ୍ୟ ଜାବିକା ନିର୍ବାହପଣ୍ଠା ଉପରେ ମଧ୍ୟ ଗ୍ରାମବାସୀ ଉପ୍ରସ୍ତୁତା ଦେଖାଉଛନ୍ତି । ଏହା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ହୋଇପାରିଲେ ଜଙ୍ଗଳ ଉପରେ ସେମାନଙ୍କ ନିର୍ଭର କରିବା କମିଯିବ ।

ସୁଧାଂଶୁ ଶେଖର ଶିକ୍ଷ, ଏପରିଏସମ୍ବୁଦ୍ଧି, ଅନ୍ତର୍ଗୁଳ

আয়কারী সহায়তারে ১৪৭ স্থায়ং সহায়ক গোষ্ঠী লাভবান

‘জীবিকা নির্বাহৰ সুযোগ সৃষ্টি বিশ্বেশণ’ ও ‘ব্যাবহারিক গবেষণা’ দ্বাৰা প্ৰকল্প নিৰ্বিষ্ট আয়কারী কাৰ্য্যকলাপ উপৰে সুন্দৰ দেবাৰু যোড়না রচিছি ও এই বিশ্বেশণ ও গবেষণা জাৰি রহিছি। ইতি মধ্যৰে অশকাষ্ট বন প্ৰকল্পৰ অৱাবণ বিক্ৰি রোকিবা ও স্থায়ং সহায়ক গোষ্ঠীকু সহায়ক হৈছথৰা তথা বন সংৰক্ষণ পৰিষিতি দ্বাৰা চিহ্নিত অন্য কাৰ্য্যকৰণকু সহযোগ যোৗাইদেবাৰু নিষ্পতি গ্ৰহণ কৰাগলৈ।

এথপাই বন সংৰক্ষণ পৰিষিতি আৰ্দ্ধন পাখিৰু বিভিন্ন খানৰে ১৪৭ স্থায়ং সহায়ক গোষ্ঠীকু ১৮.৪১ লক্ষ চকা রশ প্ৰদান কৰাগলৈ। পৃষ্ঠত স্থায়ং সহায়ক গোষ্ঠীৰ সৱামানে পূৰ্ব নিৰ্বিষ্ট কাৰ্য্যকলাপৰে যেহি চক্কা বিনিয়োগ কৱে। যোৱানে মুখ্যতঃ ছাড়ি ক্ষেত্ৰ যথা, অশকাষ্ট বন প্ৰকল্প, বিভিন্ন কৃষিভিত্তিক চাষ, মুদ্ৰা ব্যবস্থা, পশুসম্পদ, মাছ চাষ ও পনিপৰিবা চাষৰে উক্ত চক্কা বিনিয়োগ কৰুছিছি।

জঞ্জল পার্ম নৰ্সৰী লাভৱ আশা

তত্ত্বক বনক্ষণ অক্ষর্ণত সাতভৱশৰী পার্ম জঞ্জল নৰ্সৰী প্ৰচলনৰ ভাষ্টা দেশাৰছি। এই নৰ্সৰীৰ কাৰ্য্য ২০০৮ জানুয়াৰীৰে আৱস্থ হোৱালু। খানীয় চাষীক পাই নৰ্সৰীৰে উৱায় জঞ্জলভিত্তিক ও উদ্যানকৃষিভিত্তিক ৭০,০০০ চাৰা উপাদন কৰিবা লক্ষ্য রক্ষায়ালালো। জঞ্জল পাই শাল, আকৰ্ষিআ, শিশু, পেষাবাদাম, হৰিঢ়া ও অঁলা এবং উদ্যান কৃষি পাই পাই পৰানা, লেন্স, নড়িআ, অমৃতৰঞ্চা ও গুআ চাৰা উপাদন কৰায়ালালো। এই চাৰাগুଡ়িকৰ বিক্ৰি জুলাই মাসৰে আৱস্থ হোৱা সেপ্টেম্বৰ মাসৰে শেষ হোৱালু। ৭০টি গ্ৰামৰ ৩০৪জন চাষী ৮,৮১১ টি চাৰা ও ১৫০টি ইকো কুৰি ১১,৪৮৯টি চাৰা খৰিদ কৰিথলৈ। সমষ্টি ৭০ হজাৰ চাৰা বিক্ৰি হোৱাগলৈ। নৰ্সৰীৰে মোট ১৪,১৪০ চক্কা লাগায়ালালুৰে চাৰা বিক্ৰি ১,১৭,৮০৮ চক্কা মিলিথুলো। যেৰঁতু মাত্ৰ নথ মাস মধ্যৰে ৪৩,৮১৭ চক্কা লাই মিলিথুলো।

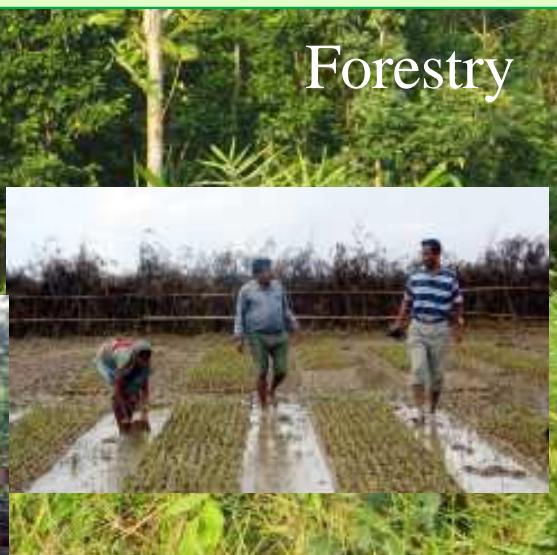
এই অভিজ্ঞতাৰু যাহা জৱায়াৰছি, পার্ম জঞ্জল এই অঞ্চলৰে বিকশিত হৈৰছি। চাষীমানে অনুৰ্বৰ জমি ও ঘৰ পছ জমিৰে উদ্যানকৃষিভিত্তিক চাৰা লাগাই বঢ়াৰছিতি। এহা দুৰা চাষীকৰ জঞ্জলৰে নিৰ্ভৰ কৰিবা কমিয়াবা সহ যেহি সময়ৰে এপৰি বৃক্ষৰোপণ দ্বাৰা আৰ্থিক বিকাশ মধ্য ঘণাইপাৰিবে।

আয় বৃদ্ধি কৰিবা পাই কৌশলৰ ব্যক্তিবিশেষ কিম্বা গোষ্ঠী দ্বাৰা পার্ম জঞ্জল নৰ্সৰী আৱস্থ কৰায়ালাপৰিব। তেন্তু সুজীমা পাই পুঞ্জিনিবেশ কৰতু, যাহাকি হুঁজৰশৰে পুঞ্জিলগাণৰ হুঁজুৱুশ পাই প্ৰদান কৰিব। ব্যাঙ্গ ও অন্য কম্পানীৰে এপৰি হৈবাৰু ৪.৪৮৮ লাগুছি।

Project Glimpses

Forestry

ଚିତ୍ର ...ପ୍ରକଳ୍ପ ଧୂନରେ ସ୍ଵର ମିଶାଉଛି

ଚିତ୍ତ, ରାଉରକେଳା ବନଖୁଣ୍ଡର ଗୁଣ୍ଡିଆ କୁଳ ଅଧୀନ ଚାଲିପୋଷ ପଞ୍ଚାଯତ
ଅନ୍ତର୍ଗତ ଏକ ଆର୍ୟକ୍ରମରୀଣ ଗ୍ରାମ । ପଞ୍ଚାଯତ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ଠାରୁ ୧୦ କି.ମି. ଦୂରରେ
ଥିବା ଏହି ଗ୍ରାମକୁ ମୋରମ ଓ ମୋଟାଳ ରାଷ୍ଟ୍ର ରହିଛି । ଗ୍ରାମର ଉତ୍ତର ପୂର୍ବରେ
ସଂରକ୍ଷିତ ଜଙ୍ଗଳ ଥୁବାବେଳେ ଉତ୍ତର ପଣ୍ଡିତର ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ନଦୀ ରହିଛି । ଗ୍ରାମରେ
ମାତ୍ର ୧୯୬୩ ପରିବାର ରହୁଥିବାବେଳେ ଜନସଂଖ୍ୟା ୫୩୩ । ସେମାନଙ୍କ ଚାଷ
ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣଭାବେ ବର୍ଷା ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ । ଗ୍ରାମରେ ମୋଟ ଚାଷ ଜମି ପରିମାଣ
ହେଉଛି ୨୨୭.୭୪ ଏକର । ମୋଟ ୨୭ ଜଣ ଚାଷୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ୪୦ ଜଣ ମାର୍ଜିନାଲ,
ଛାଅ ଜଣ ମଧ୍ୟମ ଓ ୩୧ ଜଣ ଷଦ୍ ଚାଷୀ ।

ଗ୍ରାମର ମୁଖ୍ୟ ଜୀବିକା ଚାଷ ଓ ପାଖରେ ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ନଦୀ ବହିଯାଇଥିବାରୁ
୧୯୩୭ରେ ଉଠାଇଲେବେଳନ ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା ଗ୍ରାମରେ ଏକ ଉଠା ଜୀଳସେବନ
ପାଶ୍ଚ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଯାଇଥିଲା । ମାତ୍ର କର୍ମ୍ୟକାରୀ ହେବାର ତିନି ବର୍ଷ ପରେ ଉଠା
ଜୀଳସେବନ ପାଶ୍ଚିଅନ୍ତରେ ହୋଇପଡ଼ିଲା ଓ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ପାଇଁ କୌଣସି ଅର୍ଥ
ନ ଥିବାର ପାଶି କେନାଲ ଓ ପାଶ୍ଚର ମରାମତି ହୋଇପାରିଲା ନାହିଁ ।

୨୦୦୭ରେ ଓଡ଼ିଶା ବନାଞ୍ଚଳ ଉପଯନ ପ୍ରକଳ୍ପ ଏଠାରେ ଆରମ୍ଭ ହେଲା ଓ ଗୋଟିଏ ବନ ସଂରକ୍ଷଣ ସମିତି ଗଠନ କରାଗଲା । ଲୋକଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସତେନତା ସୃଷ୍ଟି କରିବା ପାଇଁ ଭିତ୍ତି ସମୟରେ ସରା ସମିତି ଓ ଚାଲିମ କାର୍ଯ୍ୟକୁଣ୍ଡ ଆୟୋଜନ କରାଗଲା । ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କ ସହଯୋଗରେ ଅଣ୍ଣ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଗଲା । ଅଣ୍ଣ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତି ସମୟରେ ଗ୍ରାମବାସୀ ପାଣି କେନାଲ ମରାମତ କରିବା ପାଇଁ ନିଷ୍ଠିର ନେଲେ ଓ ପ୍ରକଳ୍ପର ପ୍ରବେଶ କେନ୍ତ୍ର କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଅଧ୍ୟୀନରେ ତାହା କରାଗଲା । ଫଳରେ ଏବେ ସେମାନେ ୨୦ ଏକର ଜିମିରେ ଆୟକାରୀ ମୁଖ୍ୟମୁଖୀୟ, ଲଙ୍କା, ଭେଣ୍ଟି, ଚମାଗୋ, କଖାର, କାକ୍ତି, କଳରା ଓ ବିନ୍ଦ ଆଦି ଚାଷ କରାଛି ।

ଏହି କାମରେ ୪୫,୬୫୦ ଟଙ୍କା ଖର୍ଚ୍ଚ ହୋଇଛି । ଏବେ ୩୭ ଜଣ ଚାଷା ୫୦ ଏକର ଜମିରେ ଚାଷ କରିପାରିବେ । ଏପରି କାମ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରକଳ୍ପ ଉପରେ ଲୋକଙ୍କର ବିଶ୍ୱାସ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଛି ଓ ସେମାନେ ପ୍ରକଳ୍ପ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ସହ ମିଳିତଭାବେ କାମ କରିବାକୁ ଆଗଭର ହେଉଥିବା । ଏହି ଗ୍ରାମର ଜୀବନ ରେଖା ପୁଣି ଶୁଣିଲା କ୍ଷେତ୍ରକୁ ପାଣି ନେଇ ଗାମର ସମ୍ବନ୍ଧିକୁ ବଢ଼ି କରିବା ସହ ଗରିବ ଗାମବାସୀଙ୍କ ଖୟି ଆଣିଦେଇଛି ।

ବାଲେଶ୍ୱର ବନ୍ୟପ୍ରାଣୀ ବନଖଣ୍ଡରେ ହେତ୍କାଳ ଚାରାର ସଫଳ ଉପ୍ରଦିନ

ପ୍ଲକାରାଗରେ ଜୁଆର ପ୍ରବେଶ ରୋକିବାରେ ଏକ
ଉଳ ମାଧ୍ୟମ ହେଉଛି ହେତ୍ତାଳ ବନ । ଏହାର ପ୍ରଭାଦକୁ
ଲକ୍ଷ୍ୟରେ ରଖି ଉପକୁଳ ଅଞ୍ଚଳରେ ଆଗମୀ ବୃକ୍ଷରୋପଣ
ରତ୍ନରେ ଏପରି ବୃକ୍ଷରୋପଣ ପାଇଁ ଏକ ସ୍ଵତନ୍ତ୍ର ନର୍ଥୀରୀ
ସୃଷ୍ଟି କରାଯାଇଛି । ହେତ୍ତାଳ ତାର ପୁନଃଭୟାଦନ ପାଇଁ
କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବ୍ୟବସ୍ଥା ନଥିବାରୁ ନର୍ଥୀରୀ ସୃଷ୍ଟି କରିବା
କାଠିକର ପାଠ ଥିଲା । ଯେତେବେଳ ଜାଗାଯାଏ, ଓଡ଼ିଶାର
କୌଣସି ଗ୍ରୀସୁମଣ୍ଡଳୀୟ ଅଞ୍ଚଳରେ କେବେ ବି ଏହା
ସମ୍ପଦନ୍ତର ସହ ଜାଗାଯାଇପାରି ନାହିଁ ।

କିନ୍ତୁ, ବାଲେଶ୍ଵର ବନଖଣ୍ଡ ଅଧିକାରୀ ତଥା ବନଖଣ୍ଡ
ପରିଚାଳନା କେନ୍ଦ୍ର ମୁଖ୍ୟ ଅଧିକାରୀ ହୁଙ୍କାଙ୍କ ତ୍ରୟାବଧାନରେ
ଜଳେଶ୍ଵର ଷେଷ ପରିଚାଳନା କେନ୍ଦ୍ର ଅର୍ଥର୍ଗତ ବିତ୍ତପ୍ରଭାବ
ନର୍ଧରୀରେ ଏପରି ମଞ୍ଜିର ଅଙ୍କୁରୋଦ୍ଧମ କରାଗଲା ।
ମରେ ଯେହି ମଞ୍ଜିର ପଳିଥାନରେ ରଖାଗଲା ।

ଭୁଲ ଉଚକା ସହ ଏହିପରି ଧାରାରେ ଉଦୟମ
ଆରମ୍ଭ କରାଯାଇଥିଲା । ପୂର୍ବରୁ ହେତୁକର ଏହି ମଞ୍ଜି
ଓଦା ମାଟିରେ ଓ ପଙ୍କରେ ରଖାଯାଇ ଚାରା କରାଯିବାର
ଉଦ୍‌ୟମ ଜରାଯାଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ନାହା ରିପାକ ହୋଇଥିଲା ।

ହେତାଳ ମଞ୍ଜିକୁ ବୁଝାଯାଇ ଦ୍ୱିତୀୟ ଉଦ୍ୟମ ଆରମ୍ଭ କରାଯାଇଥିଲା । ଏଥିପାଇ ୧୭ ଜୁନ ୧୦୦୮ ରେ ଗ୍ରୂଟଟି ହେତାଳ ଗଛ ଚିହ୍ନଟ କରାଯାଇ ପାଇଲା । ମଞ୍ଜି ସଂଗ୍ରହ କରାଗଲା । ଦୁଇଟି ପରିବେଶରେ ଏହି ମଞ୍ଜିଗୁଡ଼ିକୁ ତିନୋଟି ଘାନରେ ମାଟିଶୟମାରେ ପୋତାଗଲା । ପଥମ ମାଟି

ସମତଳ ଶୟାରେ ବାଲି ପକାଯାଇ ପରେ ପାଣି ଛିଆୟାଇ
ମଞ୍ଜି ପୋତାଯାଇଥିବାବେଳେ ଦୁଇୟ ଓ ତୃତୀୟ ତୀଠୀ
ଶୟାରେ ପଙ୍କରେ ମଞ୍ଜି ପୋତାଗଲା । ଏହି ଦୁଇ ଶୟାରେ
ସମ୍ବ୍ରଦ୍ଧିପାଣି ଛାଇଗଲା । ଉଭୟ ଶୟାରେ ୨୦୦୮ ଜୁନ
୨୦ରେ ୪୦୦୦ ମଞ୍ଜି ପୋତାଗଲା । ଏ ଭିତରୁ ପ୍ରଥମ
ଶୟାରେ ୩୦୦୦ ମଞ୍ଜିରୁ ଅଙ୍ଗୁରୋଦଗମ ହେଲା । ୨୧
ଅଗଷ୍ଟ ୨୦୦୮ରେ । ମାତ୍ର ୩୦୦୦ ଲେଖାଏଁ ମଞ୍ଜି
ପୋତାଯାଇଥିବା ଦୁଇୟ ଓ ତୃତୀୟ ଶୟାରୁ ୨୫୦୦
ମଞ୍ଜିର ଅଙ୍ଗୁରୋଦଗମ ହେଲା । ପ୍ରଥମ ଶୟାର
ଅଙ୍ଗୁରୋଦଗମର ୧୦ ଦିନ ପରେ ।

ଅଞ୍ଚୁରଦିଗମର ଗୋଟିଏ ସପ୍ତାହ ପରେ ଚାରାଗୁଡ଼ିକୁ
ବାଲି, ପଙ୍କ ଓ ବିଦେଶିମ ଥବା ପଳିଥନରେ ରଖାଗଲା ।
ଆମାମୀ ବୃକ୍ଷଗୋପଣ ରତ୍ନରେ ପ୍ରକଳ୍ପ ଅଧୀନରେ ଏହା
ଗୋପଣ କରାଯିବା ।

ମହାରାଷ୍ଟ୍ରର ପରିଭ୍ରମଣର ଅଭିଜ୍ଞତା

ପ୍ରକଳ୍ପ ୧୭ ଜଣ ଅପିସର (୧୪ ବନଖଣ୍ଡ ଓ ବନ୍ୟୋଗୀ ବନଖଣ୍ଡରୁ ଏସିଏଫ ଓ ରେଞ୍ଜ ଅଫିସର)ଙ୍କୁ ବିଭିନ୍ନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସଫଳ ପ୍ରୟୋଗ ଓ ସେମୁଣ୍ଡିକ ଯେପରି ପରବର୍ତ୍ତିକାଳରେ ପ୍ରକଳ୍ପ ଅଞ୍ଚଳରେ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଇପାରିବେ ସେ ଉପରେ ଅଭିଜ୍ଞତା ହାସଳ ପାଇଁ ମହାରାଷ୍ଟ୍ର ପଠାଇଥିଲା । ଅଫିସରମାନେ ୨୦୧୮ ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୨୦ରୁ ୨୯ ତାରିଖରେ ଯାଏଁ ସମ୍ମାନବାଶ, ସଞ୍ଚିତ ଗାନ୍ଧୀ ଜାତୀୟ ଉଦ୍ୟାନ, ରଶ୍ମୀ ଉଦ୍ୟାନ ଓ ହିବରେ ବଜାର ଅଞ୍ଚଳ ବୁଲି ଦେଖିଥିଲେ । ଏହି ଭ୍ରମଣକାରୀ ଦଳ କୃଷି-ପରିବେଶ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଓ ମୃବିକା ଜଳ ସଂରକ୍ଷଣ ପଦକ୍ଷେପ ଉପରେ ସେମାନଙ୍କ ଅଭିଜ୍ଞତା ଓ ଶିକ୍ଷା ପ୍ରକଳ୍ପ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକଙ୍କ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଆମ୍ବାଜିତ ଏବଂ ବୈଠକରେ ବାଣ୍ଣିଥିଲେ ।

ସମ୍ମାନ ବାଶରେ ପରିବେଶକୁ ସ୍ଵହାଇବା ପରି ଉଦ୍ୟୋଗ କୌଶଳ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଇଛି । ଯେଠାରେ କି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଛଳୀରେ ଆଧୁନିକ କୌଶଳର ସମନ୍ଵ୍ୟ ଦେଖିବାକୁ ମିଳିଛି । ସେଠାରେ ବିଭିନ୍ନ ଧରଣର ଆୟକାରୀ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଯାହାକି ଦୁଷ୍ଟ ଉପ୍ରାଦନ, ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କୁଟୀର, ମାଛ ଚାଷ ଓ ଉଦ୍ୟାନର ସମ୍ପର୍କ ଦେଖିବାକୁ ମିଳିଥିଲା । ଅତ୍ୟଧିକ

ଜନବହୁଳ ଅଞ୍ଚଳରେ ଥିବା ସଞ୍ଚିତ ଗାନ୍ଧୀ ଜାତୀୟ ଉଦ୍ୟାନ ଚତୁର୍ପାଶରେ ମଣିଷ-ପଶୁ ବିବାଦକୁ କିପରି ସମାଧାନ କରାଯାଇପାରିଛି । ପରିବେଶ ନୀତିର ବିକାଶ ଓ ଜୈବ ବିବିଧତାର ଆବଶ୍ୟକତା ଏବଂ ବନରୋଜିଷ୍ଟଲ ତଥା ଜଳପ୍ରପାଦଗୁଡ଼ିକରେ ତାହାର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ଆଦି ପ୍ରକଳ୍ପ ଅଞ୍ଚଳରେ ଲାଗୁ କରାଯିବା ପରି ଧାରଣା ଥିଲା । ଏହାବାଦ ଅଫିସରମାନେ ରଶ୍ମୀ ଉଦ୍ୟାନ ବୁଲିବା ସହ ସେଠାରେ ଉଚ୍ଚ ଜ୍ଞାନ କୌଶଳରେ ଚାଲୁଥିବା ଉଦ୍ୟାନ କୃଷି ଓ ନୟରୀ ଉପ୍ରାଦନ ପାଇଁ ପଲିଥିନ ଘର ଏବଂ ପଲିଥିନ ସ୍ଥାନରେ ଉଚ୍ଚ କୁଳି ଦେଖିଥିଲେ । ହିବରେ ବଜାର ଯିବା ରାତ୍ରାରେ ସେମାନେ ମୃବିକା ଓ ଜଳ ସଂରକ୍ଷଣର ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ନମ୍ବନା ଦେଖିଲେ ଯାହାକି ଡିଶା ବନାଞ୍ଚଳ ଉନ୍ନୟନ ପ୍ରକଳ୍ପରେ ବ୍ୟାପକ ଭାବେ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଇପାରିବ । ଏପରି ଉଦ୍ୟୋଗ କୌଶଳ ଓ ଜ୍ଞାନ କୌଶଳକୁ ଏକତ୍ର କରି ଓ ପରିଭ୍ରମଣ ମିଳିଥିବା ଅଭିଜ୍ଞତାକୁ ବନ ସଂରକ୍ଷଣ ସମିତି ପ୍ରକଳ୍ପରେ ପଥିଷ୍ଠାନ ପାଇଁ ଏକ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଜାଞ୍ଚ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରକଳ୍ପ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ଅଫିସରମାନଙ୍କୁ ପରାମର୍ଶ ଦେଇଛନ୍ତି । ଗୋପୀଭିତ୍ତିକ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିକାଶ, ବର୍ତ୍ତମାନ ଥିବା ଉକୋକୁବର ବିକାଶ ପାଇଁ ପଦକ୍ଷେପ ଓ ଶାନ୍ତିକାରୀ ଉପରେ ପ୍ରକଳ୍ପ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ଗୁରୁତ୍ବ ଦେଇଥିଲେ ।

Project Glimpses

Project Director interacting with the community on different activities undertaken in a village of Bichitrapur FMU, Balasore Division.

Thrasher procured by Kadapada VSS of Deogarh DMU from Project fund.

Livelihood Support

